

Jerzy Litwinow

Raport on-line:

Zmiany prawne na Ukrainie w 2021 r. według stanu na 24 lipca 2021

Zrealizowany w ramach projektu „Prawo polskie na Wschodzie – Sieć Szkół Prawa Polskiego”, nr umowy: 0064/DLG/2019/10.

1. Reforma rolna

1 lipca 2021 r. weszła w życie ustawa, która uwolniła obrót nieruchomościami rolnymi na terenie Ukrainy. Na razie cudzoziemców będzie obowiązywać zakaz nabywania ziemi rolnej. Każdy obywatel Ukrainy będzie miał prawo zakupu ziemi do 100 hektarów na osobę¹. Obecnemu prezydentowi Ukrainy udało się przeprowadzić oczekiwaną od ponad 20 lat reformę.

2. Ustawa o usługach płatniczych

Ustawa określa ogólne zasady funkcjonowania systemów płatniczych na Ukrainie, państwowej regulacji rynku płatniczego oraz zasady świadczenia usług płatniczych. Ustawa dostosowuje ustawodawstwo Ukrainy do ustawodawstwa UE i stwarza podstawę prawną do integracji systemu płatniczego Ukrainy z systemem płatniczym UE (stanowi w dużej mierze implementację Dyrektywy PSD2). Nowelizacja w szczególności polega na wzmocnieniu ochrony praw użytkowników usług płatniczych, zapewnieniu przejrzystości świadczenia usług płatniczych oraz kompletności informacji o warunkach ich świadczenia. Bardzo ważną zmianą jest upoważnienie Narodowego Banku Ukrainy do emisji cyfrowej hrywny. Ustawa otwiera również rynek usług płatniczych na fintech-ki. Ustawa oczekuje na podpis Prezydenta².

3. Ustawa o opodatkowaniu VAT usług świadczonych przez nierezydentów (tzw. podatek od Google'a)

Ustawa określa specjalną procedurę opodatkowania podatkiem od wartości dodanej dla spółek niebędących rezydentami, które świadczą usługi drogą elektroniczną na rzecz osób mieszkających na Ukrainie. W zamierzeniu jej autorów ustawa zwiększy wpływy z VAT do budżetu państwa. Takie zasady opodatkowania stały się już powszechną praktyką w innych krajach, na przykład w krajach Unii Europejskiej, Australii, Białorusi, Kazachstanie. Tym samym takie firmy będą zobowiązane do zarejestrowania się jako podatnicy podatku VAT w

¹ Президент України, *С сьогоднішнього дня українці стали повноправними власниками своєї землі*, <https://www.president.gov.ua/ru/news/vidsogodni-ukrayinci-stali-povnopravnimi-vlasnikami-svoyeyi-69277>, dostęp na 24.07.21

² Верховна Рада України, *Проект Закону про платіжні послуги*, http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70412, dostęp na 24.07.2021

uproszczonej procedurze za pośrednictwem specjalnej usługi elektronicznej, jeśli łączna kwota z realizacji odpowiednich transakcji przekroczy 1 mln UAH rocznie. Nierezydenci będą sporządzać uproszczone sprawozdania w formie elektronicznej w języku ukraińskim lub angielskim³.

4. Wejście w życie kolejnych zmian wprowadzonych przez Ustawę językową

16 lipca 2021 r. rozpoczyna się nowy etap wdrażania norm ustawy Ukrainy „O zapewnieniu funkcjonowania języka ukraińskiego jako języka państwowego”, który zapewni wzrost obecności języka państwowego w społecznej przestrzeni i wzmocni jego status języka państwowego. W tym dniu wchodzi w życie normy dotyczące sfery kultury i rozrywki, turystyki, wydawnictw książkowych i funkcjonowania księgarni, produkcji filmowej, projekcji filmów w kinach i telewizji itp⁴.

5. Ustawa o wsparciu branży IT na Ukrainie

Jest to podobny mechanizm prawny do znanego na Białorusi Mińskiego Parku Technologii. Projekt ustawy funkcjonuje na Ukrainie pod nazwą „Diya City”.

Ustawa wprowadza cały szereg zachęt dla firm IT. W szczególności zapewnia skuteczne narzędzia przyciągania inwestycji, dodatkowe mechanizmy ochrony praw własności intelektualnej, a także nową formę współpracy ze specjalistami – kontrakty gig, który połączy elastyczność freelancerów i gwarancje socjalne. Specjalny tryb „Diya City” został wprowadzony jako alternatywa dla obecnych warunków. Udział w nim będzie dobrowolny. Specjalny reżim nie będzie ograniczony do konkretnej lokalizacji, ale będzie działał na terenie całego kraju. Jego rezydentami mogą zostać wyłącznie osoby prawne zarejestrowane zgodnie z prawem ukraińskim. Projekt ustawy oczekuje na podpis Prezydenta⁵.

6. Ustawa o abolicji podatkowej

Po napisaniu projektu ustawy od nowa oraz kilkakrotnych zmianach terminu jej wejścia w życie przyjęto jednorazową abolicję podatkową⁶.

Ustawa stwarza zachęty do wyprowadzenia ukrytych przed opodatkowaniem dochodów z szarej strefy i pomaga przyciągnąć dodatkowe środki do ukraińskiej gospodarki. Obywatele

³ Верховна Рада України, Закон "Про внесення змін до Податкового кодексу України...", <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/209503.html>, dostęp na 24.07.2021

⁴ Уповноважений із захисту державної мови, 16 липня - новий етап втілення норм мовного закону, <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/16-lipnya-novij-etap-vtilennya-norm-movного-zakonu>, dostęp na 24.07.2021

⁵ Урядовий портал, Законопроект № 4303 про Diya City, <https://www.kmu.gov.ua/news/zakonoprojekt-4303-pro-diya-city-uhvaleno-v-cilomu-yak-vin-dopomozhe-rozvinuti-it-industriyu-v-ukrayini>, dostęp na 24.07.2021

⁶ Президент України, Президент підписав закони о проведенні однократного добровільного декларирования активів, <https://www.president.gov.ua/ru/news/prezident-pidpisav-zakoni-shodo-provedennya-odnorazovogo-dob-69569>, dostęp na 24.07.2021

Ukraińcy mają prawo złożyć jednorazową dobrowolną deklarację wskazującą majątek, który posiadają i od którego nie zostały uiszczony podatki i opłaty do 1 stycznia 2021 r. Jednocześnie dobrowolna deklaracja nie będzie musiała wskazywać informacji o źródłach pochodzenia deklarowanych aktywów.

Zgłaszający może wskazać wśród aktywów papiery wartościowe, majątek ruchomy i nieruchomy, udziały w osobach prawnych zlokalizowanych na Ukrainie lub za granicą. Z zadeklarowanych aktywów obywatel będzie musiał uiścić opłatę w zależności od rodzaju aktywów od 5% do 9%. Obywatel, który uiści opłatę będzie zwolniony ze wszelkiej odpowiedzialności prawnej w zakresie zgłoszonych aktywów.

7. Zrównanie mocy prawnej dowodu osobistego i aplikacji mObywatel «Дія»

Obecnie około 5 milionów obywateli Ukrainy korzysta z e-paszportów za pośrednictwem aplikacji mobilnej portalu usług publicznych „Diya”. Ustawa zawiera na poziomie legislacyjnym definicję e-dowodu i e-paszportu na podróże zagraniczne i zrównuje je z fizycznymi odpowiednikami.

Umożliwi to korzystanie z tych dokumentów cyfrowych: podczas podróży koleją lub samolotem na terenie Ukrainy; podczas opieki medycznych, transakcji bankowych, otrzymywania usług administracyjnych, hotelowych, telekomunikacyjnych, bibliotecznych i pocztowych, przy zakupie towarów w sklepie oraz w celu weryfikacji tożsamości na żądanie policji i organów ścigania⁷.

8. Wprowadzenie urlopu tacierzyńskiego

Wprowadzono nowy rodzaj urlopu – jednorazowy urlop z chwilą narodzin dziecka trwający do 14 dni kalendarzowych. Urlop taki otrzyma: mężczyzna, którego żona urodziła dziecko; ojciec dziecka, jeśli nie jest w zarejestrowanym związku małżeńskim z matką dziecka, ale mieszkają razem, łączą ich wspólny tryb życia, mają wzajemne prawa i obowiązki; babcia lub dziadek lub inny dorosły krewny dziecka, który faktycznie się nim opiekuje⁸.

9. E-postępowanie sądowe

Rada Najwyższa zatwierdziła projekt ustawy o jednolitym systemie informacji sądowej i telekomunikacji. To jest jeden z głównych kroków w kierunku wprowadzenia wymiaru sprawiedliwości w formie elektronicznej na Ukrainie. Przewiduje się, że wszystkie sądy

⁷ Президент України, Глава держави підписав закон, який прирівнює е-паспорти до паперових, <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-pidpisav-zakon-yakij-pririvnyuye-e-pasporti-d-68017>, dostęp na 24.07.2021

⁸ Утека, С 9 мая отпуском при рождении ребенка сможет воспользоваться и отец, <https://uteka.ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-s-9-maya-otpuskom-pri-rozhdenii-rebenka-smozhet-vospolzovatsya-i-otec>, dostęp na 24.07.2021

Ukrainy będą zobowiązane do przyjmowania dokumentów procesowych od obywateli, agencji rządowych i przedsiębiorstw online, za pośrednictwem podsystemu e-sądu.

Zunifikowany sądowy system informacyjno-telekomunikacyjny umożliwi zdalną komunikację sądu z uczestnikami rozprawy poprzez wymianę pism procesowych w formie elektronicznej oraz umożliwi obywatelom zgłaszanie się do sądu i branie udziału w rozprawach sądowych przez Internet⁹. Projekt ustawy pozostaje na etapie legislacyjnym w Parlamencie.

10. Zwolnienie z opodatkowania umorzenia części długu w wyniku restrukturyzacji

Ustawa przewiduje zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych w następującej wysokości:

- a) kwota zadłużenia (pożyczki) z tytułu kredytu hipotecznego w walucie obcej, umorzonego przez pożyczkodawcę poza postępowaniem upadłościowym,
- b) kwota, o którą dług jednostki został zmniejszony (umorzony) w wyniku restrukturyzacji¹⁰.

W normalnym warunkach ww. sytuacji prowadzą do powstania nieodpłatnego przysporzenia opodatkowanego zgodnie z ustawą PIT.

11. Wprowadzenie L4 w e-formie

Głównym celem elektronicznego rejestru zwolnień lekarskich jest zapewnienie gromadzenia, przechowywania i wykorzystania informacji o wygenerowanych zwolnieniach lekarskich dla realizacji praw osób ubezpieczonych do otrzymania świadczeń z tytułu czasowej niezdolności do pracy, za okres ciąży, a także do sprawdzania ważności wydanych zaświadczeń o niezdolności do pracy¹¹.

12. Zwolnienie podatkowe dla „znaczących projektów inwestycyjnych”

Inwestycje spełniające określone warunki zostaną zwolnione do 2035 r. z podatku VAT, CIT oraz należności celnych. Musi być zawarta specjalna umowa inwestycyjna w celu skorzystania z tego mechanizmu¹².

⁹ Урядовий портал, *Е-суд: Верховна Рада схвалила законопроект щодо електронного суду*, <https://www.kmu.gov.ua/news/e-sud-verhovna-rada-shvalila-zakonoprojekt-shchodo-elektronnogo-sudu>, dostęp na 24.07.2021

¹⁰ Верховна Рада України, *Прийнято Закон "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реструктуризації зобов'язань за кредитами в іноземній валюті та адаптації процедур неплатоспроможності фізичних осіб"*, <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/206430.html>, dostęp na 24.07.2021

¹¹ Uteka, *Електронним больничным быть – с 1 мая*, <https://uteka.ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-elektronnym-bolnichnym-byt-%E2%80%93-s-1-maya>, dostęp na 24.07.2021

¹² Uteka, *Значительные инвестпроекты освобождены от обложения НДС, налогом на прибыль, пошлиной*, <https://uteka.ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-znachitelnye-investproekty-osvobozhdenyot-oblozheniya-nds-nalogom-na-pribyl-poshlinoj>, dostęp na 24.07.2021

13. Zmieniono zasady rejestracji nierezydentów podatkowych

Nierezydenci (zagraniczne spółki prawne, organizacje), które działają na Ukrainie poprzez odrębne oddziały (w tym przedstawicielstwa stałe), nabywają nieruchomości, uzyskują do nich prawa majątkowe na Ukrainie lub otwierają rachunki w ukraińskich bankach są zobowiązani do zarejestrowania się w organach regulacyjnych:

- w ciągu 10 dni po akredytacji (rejestracji, legalizacji) wydzielonego oddziału na terytorium Ukrainy - do organu kontrolnego w lokalizacji wydzielonego oddziału;
- przed nabyciem nieruchomości lub uzyskaniem praw majątkowych do takiej nieruchomości na Ukrainie – do organu nadzorczego w miejscu lokalizacji nieruchomości;
- przed otwarciem rachunku na Ukrainie – do organu nadzorczego w lokalizacji instytucji (oddziału) banku lub innej instytucji finansowej, w której otwierany jest rachunek¹³.

¹³ Uteka, *Определен порядок постановки нерезидентов на налоговый учет*, <https://uteka.ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-opredelen-poryadok-postanovki-nerезидентов-na-nалоговый-учет>, dostęp na 24.07.2021